

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvu »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasom je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

O razširjenju ljudskih šol.

(Dalje in konec).

Glede načina, kako je določiti to število, je bila praksa dosedaj precej različnih nazorov. Še le v največjem času je postalo zbok razsodb upravnega sodišča postopanje šolskih oblastij v tej točki bolj enotno.

Kakor smo že omenili, določa § 11 drž. šolskega zakona, da je obstoječo ljudsko šolo še le tedaj razširiti, kedar doseže število učencev v treh zaporednih letih gotovo določeno višino.

Nesporno je bilo dosedaj v praksi, da te določbe ni tako tolmačiti, da bi moralo število šoloobiskujočih otrok v vsakem zadnjih treh let, ki pridejo v poštev, doseči ono v § 11 drž. šolskega zakona določeno povprečno višino, temveč da je to število določiti po povprečju števila šoloobiskujočih otrok vseh zadnjih treh let to je: skupno svoto vseh šoloobiskujočih otrok zadnjih treh let je deliti s tremi, in kvocijent, ki ga dobimo vsled te delitve, je povpreček zadnjih treh let, ki ga ima § 11 drž. šolskega zakona v mislih. Tega naziranja je bilo tudi vedno upravno sodišče.

Sporno pa je vprašanje, katero število učencev moramo v vsakem posameznem letu vzeti za podlogo pri določitvi skupnega števila šoloobiskujočih otrok zadnjih treh let.

Kakor je znano, se število učencev tekom šolskega leta vedno spreminja. Navadno je ob pričetku šolskega leta več učencev v šoli, kakor ob koncu leta. Vzroki temu so različni. Najnavadnejši vzroki so pač: otrok doseže 15. leto ter zadosti šolski dolžnosti, ali otrok se preseli v drugi šolski okoliš, otrok umrje i. t. d. — Nasprotno pa zopet tekom šolskega leta na novo vstopijo učenci. — Število učencev torej tekom šolskega leta ne ostane konstantno, temveč se redno spreminja.

Redna prikazen pa je, da je število učencev ob pričetku šolskega leta vedno večje, nego ob zaključku šole.

Vprašanje je torej, ali moramo vzeti za podlogo svojega računa število učencev ob pričetku ali ob koncu šolskega leta, ali se moramo morebiti ozirati tudi na spremembe, ki se izvrše tekom šolskega leta.

Končni uspeh bo povsem drugačen, če vzamemo za podlogo število učencev ob pričetku ali pa si vzamemo število učencev ob sklepu leta. Sledeči primer nam jasno dokaže našo trditev.

Obstoječo šolo v Ribnem je obiskovalo:

leta 1892/3 ob pričetku 76 ob koncu 70 učencev

„ 1893/4 „ „ 84 „ „ 74 „

„ 1894/5 „ „ 96 „ „ 86 „

Torej je v zadnjih treh letih obiskovalo skupno: ob pričetku šolskih let: 256 ob koncu šolskih let pa samo 230 učencev.

Povprečno število šoloobiskujočih otrok je torej v letih 1892/3 do 1894/5 znašalo če vzamemo število učencev ob pričetku šolskih let $256 : 3 = 85,3$ učencev, če pa vzamemo število ob koncu let pa samo $230 : 3 = 76,6$ učencev.

Če vzamemo za podlogo našega računa število učencev ob pričetku vsakega zadnjih treh let, potem so v našem slučaju izpolnjeni pogoji § 11 drž. šolskega zakona ter bi se morala šola v Ribnem razširiti v dvo-razrednico, v nasprotnem slučaju pa je število šoloobiskujočih otrok (76,6) veliko prenizko, da bi bilo opravičeno odrediti razširjenje šole.

Kakor torej posnamemo iz navedenega primera, je za vprašanje razširjenja obstoječe ljudske šole velikega in odločilnega pomena, ali se vzame za podlogo računa število učencev ob pričetku ali pa ob koncu šolskega leta.

Vprašanje je torej, katero število učencev moramo vzeti za podlogo, kateri obeh označenih načinov odgovarja smislu in duhu zakona.

Upravno sodišče je sprva brezpogojno zastopalo mnenje, da se sme vračunati vedno le število učencev ob koncu šolskih let ter je to svoje naziranje uveljavljalo v opetovanih razsodbah. — Zelo jasno je očitano zadevno stališče upravnega sodišča v razsodbi z dne 7. III. 1894, kjer se izvaja sledeče:

Pri računanju števila šoloobiskujočih otrok se je vzelo za podlago število učencev ob pričetku šolskih let.

Temu mnenju se upravno sodišče ne more pridružiti. Vračunanje števila učencev ob pričetku šolskega leta ne odgovarja niti namenu, niti smislu § 11 drž. šolskega zakona, ter se morajo pri določitvi povprečnega števila vpoštevati edino le trdno stoječi zaključki končanih šolskih let.

Iz navedenega torej lahko posnamemo, da je po mnenju upravnega sodišča edino pravilno, če se ozira pri določitvi povprečnega števila učencev zadnjih treh let le na zaključke šolskih let ter se ne vpoštevajo onih učencev, ki so ob začetku leta sicer obiskovali ljudsko šolo, pa so isto tekom šolskega leta iz katerega koli vzroka zapustili.

To svoje stališče, ki ga je praksa vedno izpodbijala, pa je upravno sodišče v novjšem času opustilo — in to po vsej pravici.

Proti popreje označenemu načinu določitve povprečnega števila učencev govori mnogo tehtnih razlogov. — Določba § 11 drž. šolskega zakona temelji brezdvomno na načelu da eden učitelj iz pedagoških in fizičnih ozirov ne more poučevati več nego 80 učencev. Če narase torej število učencev v zadnjih treh letih na 80, potem se mora takoj poskrbeti za drugo učno moč. — To je gotovo smisel § 11, ki ga je imel zakonodajalec pred očmi. Domneva, da eden učitelj ne more uspešno poučevati več nego 80 učencev, velja gotovo za celo šolsko leto in ne samo za konec leta.

Kakor smo že popreje omenili, je število učencev ob pričetku šolskega leta vedno večje, kakor ob koncu ker izstopijo razen drugih učencev — predvsem vsi oni iz šole, ki dopolnijo tekom šolskega leta svoje 14. leto ter zadostijo šolski dolžnosti. — Če se torej določi povprečno število učencev po zaključkih posameznih šolskih let, potem ne jemljemo nikakega ozira na one učence, ki tekom leta izstopijo, in preračunano povprečno število učencev nam reprezentuje le povpreč najnižjega števila učencev, ne pa povpreč resničnega števila učencev zadnjih treh let, ki ga ima § 11 v misli. — Šola, ki je le ob koncu šolskega leta dovolj prostorna, tekom leta pa prenapolnjena gotovo ne odgovarja svojemu namenu. — To bi se brez dvoma v največjih slučajih prigodilo, če bi se pri določitvi povprečnega števila učencev ozirali le na zaključke šolskih let, ter ne bi vpoštevali faktične frekvenca tekom leta.

Po našem mnenju je torej edino pravilno, da se pri določitvi povprečnega števila učencev oziramo tudi na one učence, ki so tekom leta izstopili in se torej vzame za podlago najvišje število učencev, ki je v vsakem posameznem letu hkrati obiskovalo šolo.

Z razsodbo z dne 7./X. 1899 št. 7977. se je postavilo tudi upravno sodišče, ki je doslej dosledno zastopalo nasprotno mnenje, na to stališče. — V tej razsodbi argumentira upravno sodišče svoje spremenjeno stališče na sledeči način:

Pritožniki zastopajo mnenje, da je pri računanju triletnega povprečnega števila učencev, ki je odločilno za razširjenje ljudske šole, vpoštevati le one učence, ki so bili ob pričetku šolskega leta kot šoloobvezni in šoloopravičeni sprejeti v šolo, in ki so kot taki do konca šolskega leta ostali v šoli ter da se mora izločiti vse one učence, ki so tekom šolskega leta dopolnili 14. leto in s tem zadostili šolski dolžnosti, dalje vse one učence, ki so tekom šolskega leta iz katerega bodi vzroka izstopili iz šole ter dalje vse one učence, ki so bili še le po pričetku šolskega leta sprejeti v šolo.

Upravno sodišče se temu mnenju ne more pridružiti, ker isto ne odgovarja zakonu.

Da se mora vsaj vse šoloobvezne in šoloopravičene otroke, ki so bili sprejeti ob pričetku šolskega leta v šolo*, vračunati pri določitvi povprečnega števila, izhaja že iz določbe § 11 drž. šolskega zakona ki pravi, da se mora poskrbeti za drugo, ozir. tretjo učno moč, kakor hitro doseže troletno povprečno število 80, ozir. 160 učencev. — Ta predpis se opira na podmeno, da več kot 80 učencev eden učitelj v enem razredu ne more uspešno poučevati. — Če moramo vključiti temu, da se število učencev v zadnjih treh merodajnih letih vsled sprememb tekom vsacega posameznega leta začasno zniža, spričo obstoječe zakonite presumpcije sklepati, da bo ob pričetku prihodnjega šolskega leta treba zopet 80 ali več učencev poučevati, potem stopi § 11 drž. šolskega zakona v polno veljavo, ker bi sicer 80 ali več učencev zopet moral poučevati eden učitelj, kar pa bi bilo protizakonito.

Popolnoma neumljivo bi bilo, zakaj bi se pri vprašanju preskrbe rednega in pravilnega poučevanja ne bi vpoštevalo onih otrok, ki en del — mogoče celo večji del leta šolo obiskujejo, in zakaj bi ti otroci celo ovirali redno poučevanje drugih otrok.

Če torej § 11 drž. šolskega zakona meni, da 80 učencev eden učitelj ne more uspešno poučevati, potem velja to gotovo za celo dobo, v kateri se poučuje, torej za celo šolsko leto, ker se vendar ne more trditi, da postane poučevanje uspešnejši, če se za nekaj časa, posebno proti koncu šolskega leta število učencev nekoliko zniža.

Iz navedenega torej sledi, da so od pritožnikov navedeni ugovori v zakonu neutemeljeni ter da je pri določitvi števila § 11 drž. šolskega zak. vpoštevati vse one učence, ki so bili 1). ob pričetku šolskega leta šoloobvezni, pa so tekom šolskega leta dopolnili 14.

* Vprašanje, ali se mora šteti tudi one šoloobvezne in šoloopravičene otroke, ki so bili še le po pričetku šolskega leta v šolo sprejeti, je upravno sodišče preskočilo, ker to vprašanje v konkretnem slučaju ni prišlo v poštev. Spričo cele tendence in zmisla cit. razsodbe bomo morali tudi to vprašanje potrditi.

leto, 2). ki so dobili tekom šolskega leta odpustnico in 3). ki so iz katerega koli vzroka izstopili iz šole. — Dostavlja se še končno, da se mora v smislu gorenjih izvajanj vzeti za podlago računa edino le najvišje število otrok, ki so v gotovem šolskem letu hkrati obiskovali šolo, ter bili opravičeni obiskovati to šolo.

S tem je torej vprašanje, kako se določi povprečno število učencev, rešeno.

Če posnamemo na kratko naša izvajanja, pridemo torej do zaključka, da moramo v število § 11 drž. šolskega zakona, ki je odločilno za razširjenje obstoječe ljudske šole — všteti vse šoloobvezne in šoloobiskujoče otroke, ki stalno prebivajo v šolskem okolišju. — Vseh določitev povprečnega števila učencev zadnjih treh let pa moramo vzeti za podlago v vsakem posameznem šolskem letu najvišje število učencev, ki so hkrati obiskovali ljudsko šolo.

Cementne cevi, njihova uporaba in vrednost v praksi.

Pod gorenjim naslovom je izdal profesor in inženir Maks Gary knjižico, ki je lani (1906) doživela že tretjo izdajo.*

Da je dobil za svoje delo potrebnih podatkov se je obrnil na veliko število mestnih uprav in selskih občin z vprašalnimi polami, da bi dobil kolikor moči popolno sliko o sodbali, ki so si jih napravile posamezne občine tekom (štiridesetih) let, odkar rabijo cementne cevi. Odgovor je dalo 237 občin in glavne misli teh odgovorov hočemo ponoviti na tem mestu.

1. Vprašanje: Koliko let že rabite cementne cevi za kanalizacije in vodotoče?

29 občin rabi cementne cevi 1—5 let, 46 krajev 5—10 let, 44 krajev 10—15 let, 24 krajev 15—20 let, 20 krajev 20—25 let, 21 občin do 40 let. Najdalje in najbolj so cementne cevi, in sicer tolčene, v rabi v južni Nemčiji, drugodi so se vdomačile v zadnjih letih.

2. Koliko kilometrov cevij ste približno položili?

V celem so položili, v kolikor se razvidi samo iz teh odgovorov, Nemci v zadnjih 40 letih 1790 kilometrov cementnih cevij za kanalizacijo. Samo zadnjih 9 let so položili čez 1100 km. Število porabljenih cevij se leto za letom množi, iz česar lahko sklepamo, da je kanalizovanje s temi cevmi vedno bolj priljubljeno. Seveda to imenovano število nikakor ne obsega vseh v Nemčiji položenih cementnih cevij, kajti razun mnogo manjših mest in kmečkih občin ni dobil vpraševalec nobenega odgovora tudi od cele vrste velikih mest. Rabile pa so občine po podanih odgovorih cevi v razne namene: za kanalizacijo mest in občin, za od-

vajalne kanale, v pristanišnih stavbah, na javnih cestah in potih, v strugah studencev in potokov, na prostem polji za dovajanje in odpeljavo vode, za obrtne naprave, pri kolodvorih, pri železničnih tirih, pri stavbi mostov, kopališč. Glavna uporaba pa je pri kanalizaciji ceste.

3. Kakšen premer so imele te cevi?

Okrogle cevi so imele premer od 6—10—15—20—25—30—40 itd. do 150 c/m, v par slučajih celo do 200 c/m, ovalne cevi pa od 20/27.5 pa do 100/150 c/m. Pri okroglih ceveh se je porabilo največ cevij s premerom 40—50 c/m in debelino o tem 6 ali 7 c/m.

4. Jeli rabite tolčenene cevi, cevi po načinu ali zistemu Monier ali po zistemu Zisseler?

V večini slučajev so rabili tolčene cevi, le v par slučajih Monier-jeve ali tudi Zisseler-jeve cevi, to je take z vloženo žico (dratom) s premerom 40 c/m, oziroma ovalne s premerom 50/75; ker se pa te niso obnesle v praksi, so se oprijeli raje tolčenih ali navadnih cementnih cevij.

5. Kakšni so pogoji, ki jih stavite na trdnost nabavljenih cevij?

Izmej 183 stavbenih oblastij jih 68 ni stavilo sploh nobenih pogojev; sploh nobenih popravil v dolgih letih. 133 izmej 183 uprav je naznanilo, da sploh niso imele večjih popravil, kar je gotovo sijajno spričevalo, ako pomislimo, da so mej temi kraji, kjer leže cevi že 11—40 let v zemlji. Parkrat je bilo treba popravljati, kadar so se cevi pokladale preveč sveže ali pa kadar so prišle v vodotoke preveč močne kisline.

9. Kakšno je Vaše splošno mnenje o rabljivosti cementnih cevij?

Veliko število občinskih uprav daje cementnim cevem dobro, nekatere izvrstno, druge zadovoljno spričevalo iz lastne izkušnje. Nekaj uprav zaznamuje cementne cevi kot priporočanja vredne, praktične in po ceni.

Druge zopet povdarjajo, da je njihova raba zelo preprosta, da so neporušljive, druge zopet trdijo, da o uporabnosti cementnih cevij ni nikakega dvoma na krajih, kjer voda ne nosi seboj kamenja, kjer ni prevroče vode in kislin in kjer strmec ni prehud.

Popolnoma slabih izkušenj s cementnimi cevmi nima niti ena občina, ki so odgovorile na vprašanja.

Poleg nizke cene in trpežnosti povdarjajo nekatere občine posebno hitro izvršitev kanalizacije s cementnimi cevmi kakor tudi enakomernost profila in eksaktno delo z njimi. Neki nadinženir v Iberlingenu zatrjuje: „Pri cestarstvu imamo na celem Badenskem s cementnimi cevmi le povoljne skušnje“.

Neka občina (Freisnig) piše: Cementne cevi so za kanalizacijo mnogo boljše nego ilovnate cevi, ker jih pri majhnem strmecu ni potreba pokladati v globino

* Zementröhren, ihre Verwendung, Prüfung u. Bewertung in der Praxis. Prof. Ing. Max Gary. Berlin 1906.

kjer ne zmrzuje, kajti cementne cevi se zmrzlini ustavljajo. Pri kanalih iz cementnih cevij zadostuje že, ako jih položimo $\frac{1}{2}$ metra globoko.

Ako povzamemo dolgoletne skušnje mnogih občin še enkrat v kratkih besedah, tedaj lahko rečemo:

V obče se rabijo za kanalizacijo le navadne tolčene cementne cevi. Kakovosti cevi ni lahko presojati, najbolje je držati se tu zanesljive trdke*, ki gotovo ne bo hotela tvegati zaradi majhnega dobička svojega dobrega imena.

Zahteva se od cevi, da preneso na vsaki m^2 svetlobe težo 5000 kg pri premeru od 50 c/m navzgor manjše cevi pa še več. Kar zadeva notranji pritisk, se smejo cementne cevi brez vsakega pomisleka izpostaviti tlaku 1^1_2 —2 atmosfer. Vroča voda do $50^{\circ}C$ cevem nič ne škoduje, nevarna pa je močna para iz kotlov. Ozir starosti zadostuje 2—3 mesece v vseh slučajih.

Kar zadeva stroške zidanih kanalov in pa kanalov s cementnimi cevmi, je to različno pri različnih profilih. Pri manjših profilih so cementne cevi za polovico cenejše od zidanih kanalov, to je pri 6—50 c/m svetlobe; odtodi navzgor je razlika mej stroški vedno manjša in se pri 100—150 c/m premera izravna.

Ako računamo stroške prvotne stavbe, vzdrževanja in popraviljanja zidanih kanalov, tedaj nam lično in hitro delani kanali iz cementnih cevij, ki za nepregleden čas v normalnih ali ugodnih razmerah ne zahtevajo nikakih reparatur, sami od sebe vsplavajo na površje.

Kdor ne verjame, naj poskusi.

Vprašanja in odgovori.

36. Županstvo B. (Koroško).

Vprašanje: Občina A je prosila pri nas, da sprejmemo na podlagi desetletnega priposestevanja v občinsko zavezo vdovo H. K., koje mož je umrl 6. aprila 1899. Prošnjo smo odklonili, na kar se je občina A pritožila, okrajno glavarstvo v Velikovcu je pa rekurzu vstreglo in nam naložilo, da moramo H. K. sprejeti, ker je bila v naši občini prostovoljno nepretrgoma skozi deset let in sicer deloma pred možovo smrtjo, deloma pozneje in je nje bivanje v naši občini bilo prostovoljno tudi takrat, ko je še nje mož živel. Ali je ta odločba glavarstva pravilna?

Odgovor:

Ne! Na vsak način se pritožite iz sledečih razlogov. Pri poročni ženi, kjer zakon neločen, se ne more govoriti o prostem, samostojnem priposestevanju. To sledi jasno iz določbe § 7 domovinskega zakona iz leta 1863 ki pravi, da je poročena ženska tje pristojna, kamor njen zakonski mož. Ona mora in more torej tekom zakonske skupnosti biti pristojna samo v moževi domači občini. — Dalje pravi § 92 obč. drž. zak., da je žena dolžna na možu slediti v njegovo bivališče. Mož je opravičen, če bi se branila, jo s silo spraviti na svoje bivališče. Da pa tako bivanje, kakoršno je ono žene pri možu, ni prostovoljno v zmislu § 2 domovinske novele iz

l. 1896, se jasno razvidi iz razlage, ki jo je državno-zborski odsek dal za izraz »prostovoljnega bivanja«. Po odsekovi razlagi bivanje tam ni prostovoljno, kjer državljanu ni dano poljubno izbiranje. Da poročeni ženi ni mogoče poljubno izbirati si bivališče, sledi jasno iz § 92 obč. drž. zak. Razlaga, ki jo je dal odsek in za njim tudi zbornica izrazu »prostovoljno bivanje« je obvezna za oblasti.

Če bi se sprejelo stališče okrajnega glavarstva, da poročena žena lahko tudi samostojno vsled prostovoljnega bivanja priposestvuje domovinsko pravico, potem bi prišli do zaključka, da taka žena postane lahko drugam pristojna kakor njen mož. To pa očitvidno nasprotuje § 7 domovinske postave iz l. 1863. — Na pr. žena H. K. pravi:

Jaz sem od začetka leta 1896 do konca leta 1906 bivala prostovoljno pri svojem možu v B. Ker pa meni moževa domača občina A ne ugaja in ker mož sam noče prositi za sprejem v občino B, storim to jaz, ker se vendar ne more mojega bivanja pri možu imenovati neprostovoljnega. Če bi imelo glavarstvo v Velikovcu prav, bi se moralo prošnji H. K. vstreči in jo sprejeti v občino B, dočim bi njen mož ostal v občini A pristojen. Da to ni pravilno, je za vsakogar jasno. Iz tega pa sledi pravni stavek, da se bivanje poročene žene ob neločenem zakonu ne more šteti v desetletno priposestvovalno dobo.

Vendar Vas pri tej priliki opozorimo, da je upravno sodišče z odločbo od 18. oktobra 1902 št. 1271 razsodilo drugače kakor je naše stališče. Mi pa vendar mislimo, da imamo prav, in se je tudi že opetovano zgodilo, da je najvišje sodišče v dveh enakih slučajih drugače sodilo. Zato Vam svetujemo pritožbo.

37. Županstvo B. (Goriško).

Vprašanje: Neki posestnik prepisal je meseca novembra 1906 del svojega posestva na svojega sina. Za obč. volitve napravil se je tekoči mesec imenik na podlagi davčnega izkaza iz leta 1906 ter je prišel v imenik samo oče. Sin omenjenega posestnika je vložil reklamacijo ter zahteva, da se ga vpiše v imenik. Svojo zahtevo motivira s tem, da je pri davčnem uradu vpisan kot davkoplačevalec ter da mu plačevanje davka v letu 1907 daje obenem tudi volilno pravico.

Ali se mora omenjenega vpisati v imenik?

Odgovor:

Ne! Pri nas na Kranskem mora občanec vsaj že eno leto plačevati davek, predno je opravičen voliti. Pri Vas na Primorskem pa te določbe v volilnem redu ni, — pač pa veleva § 1. Vašega volilnega reda, da mora volilec davek odrajavati, § 12 pa, da se ima volilni imenik sestaviti na podlagi predpisanega letnega davka. Res je sicer, da bo moral sin plačevati že v letu 1907 davek, a predpisan mu še ni, in dokler to ni, Vam je nemogoče vedeti, kam bi uvrstili sina kot volilca. Zakon (volilni red) namreč zahteva, da se volilec v imenik vpiše po vrsti z ozirom na višino predpisanega davka. — Jasno je torej, da sin ne more priti v volilni imenik, to tem manj, ker ste očeta gotovo vpisali z davkom celega še nedeljenega posestva. Če še sina sprejmete v imenik, bosta za isti davek dva volilca.

38. Županstvo G.

Vprašanje: Svojega računskega zaključka za leto 1907 deželnemu odboru v Gorici zaradi raznih zaprek še nismo predložili. Sedaj pa zahteva dež. odbor predložitev v 8 dneh pod globo 100 K. Kaj nam je storiti?

Odgovor:

Po § 94 obč. reda za Goriško in Gradiško je deželni odbor opravičen vse potrebno ukreniti, da občinski odbor pravočasno izpolnjuje svoje dolžnosti v lastnem področju, kamor spada tudi letni račun. Po § 65 obč. reda

* Kot tako trdko poznamo ono Andr. Zajec, več glej v in-seratnem delu na platnicah našega lista.

bi bili morali račun za leto 1905 izdelan imeti vsaj do konca februarja 1906, ker tega niste storili, Vas hoče deželni odbor s kaznimi k redu prisiliti.

Če v zahtevanem času ne morete vstreči nalogu deželnega odbora, uideite zaprejeni globi samo na ta način, da prosite za podaljšanje obroka za predložitev računa. Deželni odbor bo gotovo Vaši prošnji ugodil.

39. Županstvo T.

Vprašanje: V naši občini je več zakotnih žganjarn (šnopsarij). Ne samo da se v njih toči brez obrtno-oblastnega dovoljenja žgane pijače, nego se godijo tam tudi npr. zelo pohujšljive stvari. Kedo ima to stvar preiskovati in kaznovati?

Odgovor:

Če se točijo v navedenih beznicah žgane pijače brez koncesije, naznanite zadevo okrajnemu glavarstvu, ki bo uvedlo potrebno preiskavo in krivce kaznovalo. Dobro bo tudi, če na te šnopsarije opozorite finančno stražo.

Kar se pa tiče pohujšanja, je isto kaznjivo pri sodišču po § 516 kaz. zak. za one ki dajejo pohujšanje. Akopa dajejo lastniki žganjarn svojim gostom priliko in prostor za nedovoljene sestanke, se imajo tudi oni kaznovati po § 512 črka c) kaz. zakona. Da to odpravite, morate vse, kar veste, naznaniti ali sodišču v Litiji ali pa orožnikom.

Občina sama ni opravičena samostojno take pregreške preiskovati ali jih kaznovati.

40. Županstvo T.

Vprašanje: Naša občina nima pripravnih prostorov za zapor. Kje naj se zapre onega, ki ga občinsko predstojništvo obsodi?

Odgovor:

Za izvršitev kazni t. j. za zapor se obrnite na okrajno glavarstvo, ki Vam bo oskrbelo, da obsojeni bode svojo kazen prestal. Po navadi se izvrši tudi politična kazen v prostorih sodnih zaporov.

41. Županstvo Biljana.

Vprašanje: Občina B. je popravljala z državno podporo občinske poti. Podpora je imela namen, revnim ljudem dati vsaj nekaj zaslužek. Delali so le domači ljudje, katerim je dnino izplačevalo okrajno glavarstvo. Sedaj pa zahteva okrajna bolniška blagajna, da mora županstvo delavce zavarovati. Isto terja tudi okrajno glavarstvo. Kaj nam je storiti?

Odgovor: § 1. zakona o zavarovanju zoper nezgode določa, da morajo biti zavarovani med drugimi tudi delavci, ki imajo opraviti pri kakih stavbah. Med stavbe v zmislu tega § je pa šteti tudi gradnje potov. Tako pravijo opazke k ministerski naredbi od 3. aprila 1888 št. 35 drž. zak. Po § 1 zakona za bolniško zavarovanje delavcev pa veljajo gorenje določbe tudi za zavarovanje proti boleznimi. Ker ste gradili ozir. popravljali pot, ste bili dolžni dotične delavce pri bolniški blagajni zavarovati. — Izvzeti so od zavarovanja samo oni uslužbenci občine, ki so proti stalni plači nastavljeni. — Ker dotični delavci niso bili tako nastavljeni, Vam ne preostane drugega kot plačevati zavarovalne prispevke.

42. Županstvo D. M. v P.

Vprašanje: V kateri razred volilnega imenika pride poštarica?

Odgovor:

Če kaj davka plačuje, pride v razred, ki ga ji izkaže njen davek, če pa ne plačuje davka, pa v imenik sploh ne pride. Iz Vašega vprašanja je posneti, da smatrate poštarico kot uradnico, ki bi imela priti v prvi razred. Opozorimo Vas, da je upravno sodišče že večkrat razsodilo, da poštarji in poštarice niso državni uradniki v zmislu § 1 št. 2 b) volilnega reda, ampak samo uradniki poštnega ravnanstva.

43. Županstvo Sv. J.

Vprašanje: 1.) Na naši enorazrednici imamo učiteljico. V kateri volilni razred naj jo vpišemo?

2.) Naš župan je varh (jerob) več nedoletnih otrok; ali sme za vse voliti?

Odgovor:

1) Učiteljica, ki je definitivno (z dekretom) nastavljena, ima voliti, v prvem volilnem razredu ne glede na davek. Če je že definitivna, to izveste lahko pri njej sami ali pa pri okrajnem šolskem svetu.

2) § 8 volilnega reda pravi, da sme vsak pooblaščenec samo z enim pooblastilom voliti. To pa velja samo za prava volilna pooblastila in ne za postavne zastopnike. Varh sme voliti ne samo za več svojih varovancev in seveda tudi za-se, ampak celo še za enega pooblaščenca. Tako n. pr. lahko voli župnik za-se, za nadarbino, za posamezne cerkve, mežnarije in še z enim pooblastilom. Tudi načelnik krajnega šolskega sveta je za šolsko premoženje volilec kot njega postavni zastopnik.

44. Občinski odbornik V.

Vprašanje: Pri nas ima nemški viteški red svoje posestvo, dalje župno cerkev Sv. Križa in župnišče s pripadajočimi poslopji kot hlevi, kozolci i. t. d. Ali ima ta poslopja vzdrževati nemški viteški red ali farani?

Odgovor:

Kakor posnamemo iz vprašanja, je nemški viteški red patron Vaše župne cerkve. Dolžnosti patrona za vzdrževanje cerkve in župnišča z vsem, kar k temu spada, niso vedno in povsod enake. Odvisne so od pogodb, ustanov i. t. d. Zato vam ne moremo dati sigurnega odgovora. V stvareh vzdrževanja cerkve in župnih poslopij velja načelo, da ima prispevati za to patron in farani, — to pa le v slučaju, če cerkev sama nima zadostnega premoženja. — Sploh pravice in dolžnosti patronov v Avstriji niso še vrejene, ker pravi § 32 postave od 7. maja 1874 št. 50 drž. zak., da se vreditev patronatskih zadev pridrži posebni poznejši postavi. Čeravno je od takrat poteklo nad 32 let, do danes še nimamo take postave. K temu odgovoru prinesemo prihodnjič dodatek.

45. Gosp. M. A. v Škocijanu.

Vprašanje: Ali bi mogel dobiti za svojo gostilno celoletno licenco za godbo s harmoniko?

Odgovor:

Po našem mnenju bi šlo to težko. Morda bi se smelo v izjemnih upoštevanja vrednih slučajih dovoliti godbo skozi več mesecev skupaj. Na vsak način pa bi morali, če bi hoteli imeti tako večmesečno licenco, občinskemu uradu vnaprej natančno napovedati dneve, na katere bi se pri Vas godlo ob enem pa tudi povedati število godben. — Seveda bi morali za vsak godbeni dan plačati posebno godbeno pristojbino. — Prošnja za več godbenih dni, je pa lahko kolekovana tako kakor za en dan.

46. Županstvo M.

Vprašanje: Ali sme postaviti posestnik na svojem svetu opekarno brez ogleda, če namerava žgati opeko samo za svojo potrebo?

Odgovor:

Ne! Stavbeni red ne dela razločka, če kedo zida za-se ali za druge. Jasno je, da preti iz nepravilne stavbe lahko nevarnost ne samo Vašemu posestniku in njegovim ljudem ampak tudi sosedom. Pomisliti je treba samo na razne nevarnosti, ki so zvezane z opekarno, če ni sezidana v zmislu požarno-policijskih določb. Sosedje niso nič manj v nevarnosti, čeravno dela posestnik samo s svojimi ljudmi in za svojo potrebo. Sploh pa noče stavbeni red varovati le sosedje, ampak tudi lastnike stavb.

47. Občinski odbornik Vinica.

Vprašanje: Ali sme ogrski državljani, ki ima v naši občini posestvo, pooblastiti tukajšnega občana, da zanj pri občinski volitvi glasuje?

Odgovor:

Ne! Ogrski državljani po § 1 vol. reda nima pravice voliti, zato te pravice ne more drugemu oddati. Nihče ne more več pravic drugemu prepustiti, kakor jih sam ima. — Sicer Vas pa opozorimo, da kranjski volilni red za možke ne pozna pooblaščenec.

48. Občinski odbornik v V.

Vprašanje: 1.) Iz J. volečega oddelka sta se odselila v Ameriko dva odbornika. V istem oddelku so 4 namestniki, kojih vsak ima po 9 glasov. Ali se kličeta prva dva namestnika po tekoči številki v odbor, ali se mora izmed njih dva izžrebat?

2.) Občinski odbor je v seji 21. novembra 1906 sklenil, da se ne sme pasti živina 30 metrov v bližini vinogradov izvemši na vrh. Kedor ima torej žival na vrvi, le tisti sme pasti bližje kot na 30 m. Kedor se zoper to prepoved pregreši, se kaznuje z globo 5 do 25 kron od glave. Ta sklep se je javno razglasil, a se ni nihče pritožil. Ali je sklep sedaj pravoveljaven?

Odgovor:

1.) Po § 22 obč. reda (Kranjsko) določi žreb, kateri izmed namestnikov stopi v odbor, če jih ima več po enako glasov.

2.) § 5 zakona o obrambi poljščine od 17. januarja 1875 št. 8 dež. zak. pravi: »Na takih pašnikih, ki so tako malega obsega ali take leže, da se je bati, da bi živina prestopila na tuja tla ali sploh utegnila poškodovati tuj poljski svet, naj se živina primerno z vrvjo priveže h kaki trdni stvari ali pa naj se jo vodi na vrvi«. Preko te postavne določbe niste bili opravičeni s Svojim sklepom iti. Sicer pa je bil Vaš sklep nepotreben, ker zakon sam dovolj skrbi za varstvo vinogradov. Nevarna je leža pašnika že tedaj, če pride živina v bližino sosednje meje. —

V ostalem ste pa glede kazni svoj delokrog prekorčili, kajti § 14 gorenje postave od 17. januarja 1875 določa sledeče kazni od glave: od konja, mezga ali osla po 2 K, od goveda po 1 K, od svinje ali koze po 60 v., od ovce po 40 v., od gosi po 20 v. in od druge kureline po 10 v. Ta kazen se sme podvojiti, če se živina nalašč žene na tuja tla ali če se je zgodil prestopok po noči. Višnja kazen je nedopustna.

Potemtakem je Vaš sklep protipostaven in je župan po § 54 obč. reda dolžan ustaviti izvršitev tega sklepa in se obrniti za daljna navodila na okrajno glavarstvo.

49. Županstvo št. V.

Vprašanje: 1.) More-li domovinska občina zahtevati priznanje domovinstva domovinskih naslednikov na podlagi priposestovanja domov. pravice njih avtorja (očeta ozir. moža), ali morejo to storiti le oni sami?

2.) More sub. 1.) navedeno storiti tudi za nedol etne domov. naslednike, ali mora počakati, da postanejo polnoletni? N. pr.: naš občan je po naddesetletnem nepretrganem bivanju v tuji občini umrl, zapustivši mladoletne otroke?

3.) Naša občina si hoče napraviti občinsko matico. Kje bi dobili za to potrebne dobre formularje? Jih ima li kaka tiskarna v zalogi?

2.) Kako ukreniti, da bi imeli v stalni evidenci občane, ki bivajo stalno izven občine, ko nam uradi ne nazzanjajo sprememb njih bivališča, njih smrti, rojstva njih domov. naslednikov itd.?

Odgovor:

1.) in 2.) Če je kedo domovinsko pravico v kaki občini priposestvoval, so opravičeni za vsprejem prositi ne glede drug na drugega: a) opravičenec sam, b) njegovi domovinski nasledniki, c) njegova prejšnja domača občina. Vsi ti pod a) do c) smejo samostojno in celo proti volji

druzega n. pr. občina proti volji opravičenca ali njegovih naslednikov prositi za sprejem. Iz tega sledi, da sme prvotna domovinska občina prositi tudi za domovinske naslednike (otroke in ženo) in sicer ne glede na to, če so ti nedoletni ali polnoletni. Tudi za nedoletne otroke Vasega občana torej lahko izposlujete sprejem v občini, kjer je oče nad 10 let bival.

3.) 4.) Zelo priporočljivo je imeti take matice. Vlada in deželni odbori so na to že opozarjali. V zalogi, kolikor nam znano, nima takih formularjev nobena tiskarna. Najbolje je, če si jih sami sčrtate ali pa porabite v ta namen formular, kakoršen se rabi za vojaške zglasitve. Seveda si ga morate primerno prirojit.

Žal, da Vam ne moremo dati postavnega sredstva na roko, kako bi zanesljivo vsako spremembo bivališča zvedeli. Svetujemo Vam pa sledeče: 1.) Napravite si matico za vse domačine, naj si že stanujejo v občini ali ne; 2.) potem si napravite drug seznamek, kamor vpišete samo one domačine, ki stanujejo izven občine; 3.) da drugi seznamek vsako leto vsaj enkrat pregledate in kontrolirajte, če so se vršile v preteklem letu kake spremembe. Če si glede kake osebe niste na jasnem, lahko vprašate pri dotični občini, katero imate kot bivališče vpisano.

Edino zanesljivo in gotovo sredstvo, občine poučiti o bivališču njih domačinov, bi bili strogi objavnii predpisi, kakoršni veljajo glede vojaških oseb.

Izpred upravnega sodišča.

Mežnarska stanovanja. Samo župna poslopja so po dvorno-pisarniškem dekretu od 18. septembra 1827 prosta hišnih davkov, mežnarska stanovanja pa le tedaj, če so v farovžu samem. Izven župnišča (na pr. v šolskem poslopiu) nastanjena mežnarska stanovanja tudi tedaj niso prosta hišnega davka, če je na šolskem poslopiu vknjižena servituta stanovanja v prid župnije. (Sodba od 24. januarja 1906 št. 954. — Budwinsky št. 4203).

Kolka proste vloge. Vloga, s kojo davkoplačevalec prosi, da mu davčna oblast (okrajno glavarstvo ali davčna administracija) naznani računsko podlago, po kateri se mu je predpisal osebno-dohodninski davek, je v zmislu § 219 zakona o osebnih davkih ter tar. post. 44 črka q) pristojbinskega zakona kolka prosta. (Sodba od 1. febr. 1905 št. 1135 — Budw. št. 3301 ter od 22. nov. 1904 št. 12.388 — Budw. št. 3085).

Pravice političnih oblasti ob volitvah. Okrajno glavarstvo je opravičeno u r a d o m a, ne da bi čakalo na kako pritožbo, protizakonite priprave k občinskim volitvam r a z v e l j a v i t i. Tozadevna pravica državne uprave, ki se naslanja na člen XVI. ter § 102 postave od 5. marca 1862 št. 18 drž. zak., je vtmeljena tudi pri volitvah v občinski zastop, in je okrajno glavarstvo ne samo opravičeno ampak tudi primorano paziti, da se vrše priprave za volitve tako, da je zasigurana pravilna izvolitev. (Sodba od 17. sept. 1904 št. 9700 — Budw. št. 2867).

Davčni odpisi pri volitvah. Na zemljiški davek, ki se v zmislu zakona od 12. julija 1896 št. 118 drž. zak. posestnikom odpiše, se pri sestavljanju volilnih imenikov ni ozirati. Kot podlaga naj služi davek, ki

po odštetu odpisanega še preostane. (Sodba 23. nov. 1904 št. 12.356 — Budw. št. 3090).

Ugovori proti volitvam. § 33 vol. reda za Kranjsko določa, da se imajo ugovori proti volitvam vložiti pri županu v neprestopni dobi 8 dni po volitvi. Kedar začne ta doba teči, je upravno sodišče določilo z razsodbo od 5. okt. 1904 št. 10368 (Budw. št. 2915): Neprestopna doba za vložitev ugovorov začne teči šele po razglasitvi izvoljencev, ki jo ukazuje § 32 vol. reda, to pa zaradi tega, ker je vložitev pritožbe odvisna od izida volitve.

Volilna komisija. Če je volilna komisija nepravilno sestavljena (v predležem slučaju so bili v komisiji trije člani namesto peterih), je volilni akt neveljaven. Veljavne ostanejo priprave za volitev. (Sodba od 17. sept. 1904 št. 9705 — Budw. št. 2869).

Pravilna določitev davka. Občinski urad, reklamacijski odsek in volilna komisija niso opravičeni presojati, če je za sestavo volilnih imenikov naznanjeni davek bil davkoplačevalec pravilno predpisan. (Sodba od 20. oktobra 1904 št. 11.066 — Budw. št. 2982).

Učitelji na zasebnih ljudskih šolah niso „javni“ učitelji v zmislu § 10 domovinske novele iz l. 1896 in tudi ne opravljajo „uradne službe“ po navedeni postavni določbi in sicer zaradi tega ne, ker jih k njihovemu poslovanju ni nastavila v to poklicana javna šolska oblast. (Sodba od 20. okt. 1904 št. 11.014 — Budw. št. 2979).

Domovinski list (Domovnica) je listina, ki potrjuje, da je oseba, koji se to listino izroči, v občino pristojna. Domovnica sama torej ne podeli še domovinske pravice, ampak je samo dokazilna listina zanjo. Če pa drugi dokazi doženejo, da dotična oseba domovinske pravice v občini ni pridobila, tedaj postane domovnica kot dokazilno sredstvo brez veljave. (Sodba od 12. febr. 1904 št. 1512 — Budw. št. 2374.)

Zmote pri sprejemu v občinsko zavezo. Če se je komu domovinska pravica na podlagi priposestevanja od občine bivališča podelila, se sme taka podelitev preklicati, če se je izvršila le vsled bistvene pomete, ako se je n. pr. desetletno dobo napačno izračunilo i. t. d.) (Sodba od 13. okt. 1904 št. 10.574 — Budw. 2952).

Pregledovanje davčnih aktov. Stranke so samo tedaj opravičene zahtevati, da se jim dovoli pregled njih samih se tičočih aktov, kedar to izrecno določuje zakon kakor n. pr. § 258 zak. o osebn. davkih. V vseh drugih slučajih je upravnim oblastim na prosto dano, če hočejo strankam dovoliti vpogled ali ne. (Sodba od 23. nov. 1904 št. 12.339 — Budw. št. 3092).

Razne vesti.

Občni zbor kmetske županske zveze se bo vršil dne 16. februarja 1907 dopoldan ob 9. uri v prostorih „Krščansko-socijalne zveze“ v Ljubljani (poslopje hotela Union z vhodom od Frančiškanskih ulic.) Dnevni red: a) pozdrav

sklicatelja, b) volitev 3 pregledovalcev računov, c) določitev članarine, č) razgovor o društvenih zadevah, d) slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz Horjula se nam piše: Pri volitvi krajnega šolskega sveta v Horjulu dne 10. t. m. je bil izvoljen načelnikom gosp. Ivan Stanonik, župan v Horjulu, njega namestnikom pa č. gosp. Josip Pristov, župnik istotam. — Sklenilo se je dalje, da se takoj v tem letu prične zidati nova šola trirazrednica v Horjulu, ki bo, kakor je soditi po načrtih, delala vasi lep kras. Horjulska vas je po požaru vsa prenovljena in ima vrejene hiše, zato se spodobi, da dobi tudi lepo novo šolo. Ljudstvo se šole splošno veseli, vendar je, kakor povsod, tudi pri nas nekaj protivnikov dobre stvari.

Vodovod za Radovljico in okolico. Kmalu se vresniči načrt za oskrbovanje mesta Radovljice, Bleda in Begnje s pitno vodo. Dne 13. t. m. so se sešli v Radovljici vsi prizadeti, da vzamejo v pretres načrt, ki ga je izdelal za nameravani vodovod deželni odbor. Pri posvetovanju je bil navzoč tudi okrajni glavar pl. Detela. Soglasno so se sprejele vse predlagane določbe in se bo z delom kmalu začelo. Skupni stroški vodovoda so proračunjeni na 169.000 K. Od teh prevzamejo: 67.600 K državni melioracijski zaklad, 42.250 K kranjski deželni fond, 32.088 K mestna občina Radovljica, ostalih 17.062 K pa ostali interesente. — Po načrtu deželnega odbora bi bil vodovod dodelan še-le 1908, prizadete občine pa bi ga rade imele že letos.

Osebn. dohodnina. Finančno ministerstvo je objavilo zanimive podatke o osebni dohodnini v letu 1905. Po teh je imela država iz osebne dohodnine 59 milijonov dohodkov. Obdačencev je bilo 2.905.381, torej nad 10% vseh vsega prebivalstva, davku podvrženih dohodkov so pa sešeli nad 3564 milijonov kron. Od teh milijonov jih pride na službene prejemke 38%, iz samostojnih podjetij 28%, iz kapitalov 14%, iz poslopji 10% in najmanj iz posestev, namreč 7%.

Nova obremenitev občin. Po § 80 zakona o penzijskem zavarovanju zasebnih uslužbencev dobé občine novega dela. Ta § določa: „Politične in občinske oblasti so dolžne, prošnje penzijskega zavoda in deželnih oddelkov po možnosti reševati, jih podpirati in jim tudi brez poziva poročati o vsem, kar bi utegnilo biti važno za njih poslovanje. Zlasti so penzijski zavod in deželni oddelki opravičeni terjati sodelovanje političnih in občinskih oblasti, če se gre za poizvedbe delodajalcev, ki imajo take uslužbence, da so podvrženi zavarovanju. — Ta zakon stopi v moč še-le 1. januarja 1909.

Lokalna železnica Kranj—Tržič se bliža vedno bolj svojemu vresničenju. Ministerstvo notranjih stvari je namreč dogovorno z železničnim in finančnim ministerstvom dalo gg. dru. Karolu baronu Bornu od Sv. Katarine, tovarnarjem Andreju Gassner ter županu Karolu Mally iz Tržiča dovoljenje za snovanje delniške družbe, koje namen je železnico iz Kranja v Tržič zgraditi. Sedež delniške družbe bo, žal, na Dunaju. — Delo za železnico se je 17. t. m. že začelo. Ta dan je zarezala zemljo prva lopata v bližini vasi Struževo pri Kranju.

Nova šola v Spodnji Šiški. Lepo novo šolsko poslopje dobi Spodnja Šiška. Stroški stavbe so proračunjeni na 118.971 K 94 v.

Podeljevanje koncesij za trafike. C. kr. finančno ravnateljstvo za Kranjsko je izdalo oglas, v katerem se povdarja, da je finančno ministersvo izreklo, da je uslužbenec c. k. državnih železnic smatrati tudi kot

„državne uslužbenke v širjem pomenu besede“ v zmislu § 27 normala o podeljevanju trafik od 22. marca 1899. Doslej se namreč na uslužbenke državnih železnic pri podeljevanju trafik ni oziralo. — Opozoriti pa moramo, da v zmislu občinskega in volilnega reda uradnikov in drugih uslužbencev državnih železnic še vedno ni prištevati k državnim uradnikom. Gorenji razglas ima moč in veljavo samo pri podeljevanju trafik.

Dvajset milijonov niklja. Med avstrijskim in ogrskim finančnim ministrom se je zaključil dogovor, da se nikljev denar po 10 in 20 vinarjev znatno pomnoži. Po denarni pogodbi med Avstrijo in Ogrsko se je svoj čas kovalo za 60 milijonov nikljastega denarja. Sedaj se je pa izkazalo, da ga zlasti za mali promet primanjkuje. Zato nameravajo nanovo kovati še za 20 milijonov. Od tega pride 14 milijonov na Avstrijo, 4 milijone na Ogrsko.

Srednje šole v Avstriji. Število gimnazijev s pravico javnosti je v Avstriji 244, od teh jih vzdržuje država 184, ostalih 60 zasebniki, dežele in občine. Javnih realk je 131, med temi 93 državnih. — Število učencev na teh gimnazijih je bilo ob početku leta 1906/1907 87.464, na realkah pa 45.165. — Na Kranjsko odpade 1832 gimnazijcev in 746 realcev.

Izseljevanje v Ameriko. Neverjetno je, koliko ljudi se še vedno seli v Ameriko zlasti v severno polovico. V minolem letu je samo v Zedinjene Države prišlo 1.178.785 izseljencev, od teh so jih 12.432 takoj nazaj poslali. Velika večina vseh izseljencev je iz južnih delov Evrope.

Nova županska zveza. Politični časopisi javljajo, da se snujajo za volilni okraj Krški (sodni okraji Krško, Kostanjevica, Mokronog in Trebnje) nova županska zveza. Če pomislimo, da je v vseh štirih sodnih okrajih samo 20 občin, potem moramo pač obžalovati staro Svetopolkovo neslogo med nami. Močna in uplivna bo samo ona županska zveza, ki se razteza po vseh slovenskih pokrajinah, ki bo torej imela dovolj občin pod seboj. Ta vseslovenski program ima sedaj samo naša „Kmetška županska zveza“. Želimo, da se opuste vse manjše zveze, ki ne dosežejo drugega kot cepljenje moči.

Poziv vlade na volivce. Kakor znano, konča ta mesec zasedanje državnega zbora in se imajo v kratkem razpisati nove volitve, ki se bodo po novem volilnem redu vršile mesca maja. Važno uveljavljanje načela splošne in enake volilne pravice je osrednja vlada porabila kot povod izdati na volivce sledeči oklic: „Politiška enakopravnost odslej odstranja vsako ločitev vlade od ljudstva. Sedaj je padel razloček med državnimi in med ljudskimi potrebami. Zato naj volilci, predno izvolijo svojega zastopnika, predvsem premislijo, da je dandanes najbolj potrebna socialna zakonodaja in gospodarska politika. Naše kmetijstvo se hoče v mogočnem konkurenčnem boju ohraniti, industrija udeležiti se razvoja svetovnega gospodarstva, obrtništvo pa zagotoviti si častni obstanek. Najvišja naloga prihodnjega državnega zbora bo enotna gospodarska in socialna politika. Za to nalogo so potrebni možje, ki ljubijo svojo narodnost, pri vsem tem pa ne pozabijo na to, da je potreben narodnostni mir, ki bo šele razvil vse sile naše domovine. Vlada nato objavi, da bo

nove volitve kmalu razpisala, med tem pa izvedla ravno kar sklenjene postave, ki so v občni ljudski blagor ter bo pripravila finančna sredstva, ki bodo potrebna, da bo novi državni zbor mogel izpolniti svojo visoko nalogo.“

Glavni nabori se letos na Kranjskem vrše po nastopnem redu: Dne 1. in 2. marca nabor na Prevajah za sodnijski okraj Brdo. — Dne 4. in 5. marca nabor v Kamniku za istoimenski sodni okraj. — Dne 7., 8. in 9. marca nabor v Litiji za istoimenski sodni okraj. — Dne 11. in 12. marca nabor v Višnji gori za istoimenski sodni okraj. — Dne 14. marca nabor v Mokronogu za istoimenski sodni okraj. — Dne 16. marca nabor v Kostanjevici za istoimenski sodni okraj. — Dne 18. in 20. marca nabor v Krškem za istoimenski sodni okraj. — Dne 21. marca nabor v Radečah za istoimenski sodni okraj. — Dne 23. marca nabor v Trebnjem za istoimenski sodni okraj. — Dne 26. marca nabor v Žužemberku za istoimenski sodni okraj. — Dne 27. marca, 3. in 4. aprila nabor v Rudolfovem za istoimenski sodni okraj. — Dne 6. aprila nabor v Metliki za istoimenski sodni okraj. — Dne 8. aprila nabor v Črnomlju za istoimenski sodni okraj. — Dne 10. in 11. aprila nabor v Kočevju za istoimenski sodni okraj. — Dne 13. in 15. aprila nabor v Ribnici za istoimenski sodni okraj; dne 15. aprila tudi potovanje v Velike Lašče. — Dne 16. aprila nabor v Velikih Laščah za istoimenski sodni okraj. — Dne 18., 19. in 20. aprila nabor v Škofji Loki za istoimenski sodni okraj. — Dne 22. aprila nabor v Trzinu za istoimenski sodni okraj. — Dne 24., 25. in 26. aprila nabor v Kranju za istoimenski sodni okraj; dne 26. aprila tudi potovanje v Radovljico. — Dne 27., 29. in 30. aprila nabor v Radovljici za sodna okraja Radovljica in Kranjska gora. — Dne 6., 8. in 9. aprila nabor v Ljubljani za mesto Ljubljana. — Dne 10., 11., 12. in 13. aprila nabor v Ljubljani za sodni okraj ljubljanska okolica. — Dne 15. in 16. aprila nabor na Vrhniki za istoimenski okraj. — Dne 20. in 21. marca nabor v Vipavi za istoimenski sodni okraj. — Dne 22. in 23. marca nabor v Postojni za sodna okraja Postojna in Senožeče. — Dne 26. in 27. marca nabor v Ilirski Bistrici za istoimenski sodni okraj. — Dne 24. aprila nabor v Logatcu za istoimenski sodni okraj. — Dne 26. aprila nabor v Cerknici za istoimenski sodni okraj. — Dne 27. aprila nabor v Ložu za istoimenski sodni okraj. — Dne 29. in 30. aprila nabor v Idriji za istoimenski sodni okraj. — V Ljubljani je torej dne 6., 8. in 9. apr., in 8. za III. razred domačih in I. razred tujih, dne 9. aprila II. in III. razred tujih nabornikov.

Šolske zdravnike bodo uvedli, kakor se poroča, v Avstriji. Šolski zdravniki bodo morali nadzirati zdravstveno stanje šolske mladine in jo opozarjati na možne nevarnosti. V ta namen bodo morali pregledati mladino v šoli in ukreniti, kar potreba. Šolski zdravnik bo dolžan preiskati začetkom šolskega leta vse otroke in določiti, kateri naj se oprosti n. pr. telovadbe, petja, ročnih del itd. Med letom bo moral večkrat obiskati šolo in v nenadnih nesrečah priskočiti takoj na pomoč. Za te posle se mu odkaže 40 K za vsak razred. Ker je v Avstriji okoli 60.000 razredov, bi stala ta nova naprava okoli 2.400.000.